

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Бродівський фаховий педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича»
(повне найменування вищого навчального закладу)

Циклова комісія _____ філологічних дисциплін _____
(назва циклової комісії)

ЗАТВЕРДЖУЮ

О. Б. Квак

2021 рік

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА»**

для абітурієнтів, які вступають на денну форму навчання на основі п'ятої загальної середньої освіти для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня фаховий молодший бакалавр за спеціальностями:

013 Початкова освіта

012 Дошкільна освіта

014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Програма вступного випробування з української мови

(назва навчальної дисципліни)

Розробники:

Галицька Руслана Романівна, кандидат філологічних наук, спеціаліст вищої категорії

Пастушак Тетяна Йосипівна, кандидат філологічних наук, спеціаліст вищої категорії

Свиріпа Людмила Кирилівна, викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Лагола Ірина Михайлівна, викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Дичик Людмила Степанівна, викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Сокур Руслана Богданівна, спеціаліст вищої категорії

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії

філологічних

дисциплін

Протокол від «19» 03 2021 року № 4

Голова циклової комісії _____ Лагола І.М.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне випробування з предмета «Українська мова» для абітурієнтів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Фаховий молодший бакалавр» на основі базової загальної середньої освіти проводиться у формі диктанту, робота над яким триває одну астрономічну годину.

Для диктанту використовується текст, доступний для розуміння випускників 11-го класу. Обсяг текстів диктантів становить 180-190 слів з урахуванням як самостійних, так і службових частин мови.

Перевірці підлягає текст, записаний з голосу викладача.

Нормативи оцінювання диктанту:

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше	7	4
2	13-14	8	3
3	11-12	9	1+1 (негруба)
4	9-10	10	1
5	7-8	11	1 (негруба)
6	5-6	12	-

Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

- Орфографічній пунктуаційні помилки оцінюються однаково; виправляються, але не враховуються такі орфографічні і пунктуаційні помилки:

- 1) на правила, які не включені до шкільної програми;
- 2) на ще не вивчені правила;
- 3) у словах з написаннями, що не перевіряються, над якими не проводилася спеціальна робота;

4) у передачі так званої авторської пунктуації;

- повторювані помилки (помилка в тому ж слові, яке повторюється у диктанті кілька разів), вважаються однією помилкою;

- однотипні помилки (на те саме правило), але у різних словах вважаються різними помилками;

- розрізняють грубі і негрубі помилки; зокрема, до не грубих відносять такі: 1) у винятках з усіх правил; 2) у написанні великої букви в складних власних найменуваннях; 3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками; 4) у випадках, коли замість одного знаку вжито інший; 5) у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...); 6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності; 7) у заміні українських букв російськими;

- п'ять виправлень (неправильне написання на правильне) прирівнюються до однієї помилки;

Програма з української мови

Стилістика як розділ науки про мову. Фонетичні, лексичні, фразеологічні, словотворчі засоби стилістики. Норма літературної мови як основне поняття правильності мовлення, її варіативність.

Стилістика мови. Культура мовлення. Морфологічні засоби стилістики. Стилістичне забарвлення граматичних понять і граматичних форм. Поняття роду, числа. Власні і загальні назви. Ступені порівняння. Стягнені і нестягнені форми. Займенники й контекст.

Культура мовлення. Синоніміка займенникових форм: неозначених, заперечних, означальних; вказівних займенників і прикметників; пропуск особових займенників; зайве вживання займенників. Стилістичні аспекти дієслівних категорій. Синоніміка дієприкметників: дієприкметникових зворотів і підрядних означальних речень. Синоніміка дієприслівників: дієприслівниковий зворот і підрядні речення обставинні. Правопис. Велика буква і лапки у власних назвах. Написання складних прикметників. Не і ні з різними частинами мови. Написання –н-у прикметниках, дієприкметниках, займенниках, прислівниках; -нн-у прикметниках, прислівниках. Правопис займенників. Пунктограма при відокремлених другорядних членах речення.

Стилістика простих речень. Види простих речень і їх відтінки значень. Культура мовлення. Синоніміка: а) двоскладних і односкладних речень; б) неозначено-особових узагальнено-особових і безособових; в) означено-особових і безособових. Синоніміка мовних засобів вираження: присудка; другорядних членів; інверсія замість прямого порядку слів; синоніміка відокремлених і невідокремлених другорядних членів. Вираження різноманітних смислових значень за допомогою звертань, вставних слів і вставних конструкцій, їх емоційно-експресивний характер. Правопис. Пунктограми у простому реченні.

Стилістика складних речень. Смислові відношення між частинами складних речень. Культура мовлення. Синоніміка: а) складносурядних і складнопідрядних речень; б) складних безсполучникових і складносурядних; в) складних безсполучникових і складнопідрядних; г) складнопідрядних і простих речень з дієприкметниковим і дієприслівниковим зворотами; синоніміка сполучників і сполучних слів, що з'єднують складні сполучникові речення. Правопис. Пунктограми в складному реченні.

Стилістика речень з різними способами вираження чужого мовлення. Пряма і непряма мова, її призначення й граматично-сміслові особливості. Культура мовлення. Стилістичні особливості авторських слів при прямій мові. Синоніміка речень з прямою мовою, реплік у діалозі й непрямій мові.

Стилістика мовлення (функціональна). Культура мовлення. Мовлення як предмет вивчення стилістики і культури мовлення. Мовлення розмовне і книжне, їх співвідношення й особливості. Поняття стилю мовлення: позамовні ознаки (сфера спілкування, умови і мета спілкування) й мовні. Стилї мовлення: розмовний, науковий, офіційно-діловий, художній і публіцистичний, їх підстилї. Зміст і структура текстів кожного зі стилів, їх характерні мовні засоби, основні жанри. Культура мовлення. Мовлення правильне й комунікативно доцільне. Вимоги до гарного мовлення (змістовність, логічність, багатство і різноманітність, точність, виразність, доречність), їх основні ознаки (практично).

Узагальнення й систематизація найважливіших відомостей з української мови. Лексикологія і фразеологія. Морфологічна будова слова. Написання слів з найуживанішими орфограмами. Частини мови. Слово, словосполучення. Речення. Просте речення. Члени речення. Складне речення. Система розділових знаків. Текст, його будова.

Додаток 1

Методичні рекомендації для проведення вступного випробування з української мови (диктант)

Для вступного випробування з української мови передбачається диктант, робота над яким триває одну астрономічну годину.

Тексти диктантів, що пропонуються на вступних екзаменах, включають орфограми та пунктограми, які порівняно часто зустрічаються, відображаючи істотні сторони українського правопису, перевіряються правилами і вивчались за програмою в загальному курсі української мови. Добираються, укладаються зв'язні, доступні за змістом тексти, неускладнені, які не зберігають авторську орфографію та пунктуацію. Тексти адаптовані відповідно до правопису української мови, згідно з нормами сучасної літературної української мови. Орфографічні та пунктуаційні правила мають бути представлені в кожному тексті достатньою кількістю прикладів, у тому числі 4-5 складними випадками, винятками з правил правопису. У разі орфографічної чи пунктуаційної складності тексту обсяг не повинен перевищувати 180 - 190 слів.

Щоб вдало написати диктант з української мови, вступники повинні знати і вміти:

1. Правильно вживати м'який знак та апостроф.
2. Перевіряти ненаголошені голосні [e], [и], [o].
3. Розрізняти чергування приголосних при словозміні та словотворенні.
4. Знати правила про спрощення в групах приголосних.
5. Писати правильно подовжені і подвоєні приголосні.
6. Не помиляйтесь у написанні префіксів з- (с-,зі-, із-, зо-), роз-, без-, воз-, пре-, прі-.
7. Правильно переносити слова із рядка в рядок.
8. Перевіряти правопис слів іншомовного походження.
9. Правильно вживати велику літеру.
10. Писати без помилок складні і складноскорочені слова.
11. Відмінювати імена по батькові.
12. Знати особливості правопису самостійних і службових частин мови.
13. Розрізняти просте і складне речення.
14. Розставляти розділові знаки при однорідних членах речення.
15. Не помиляйтесь у виборі пунктограм у простому та складному реченнях.

16. Бути уважним у розстановці розділових знаків при відокремлених членах речення.
17. Розставляти пунктограми у реченнях з прямою мовою.
18. Правильно переносити слова: частини слів з одного рядка в другий слід переносити за складами: *гай-ка, зо-шит, книж-ка, ко-ло-дязь, паль-ці, са-дів-ник.*

НЕ можна:

1. розривати сполучення літер [дж], [дз], які позначають один звук. Переносити можна лише так: *гу-дзик, хо-джу.* Якщо [дж], [дз] не становлять одного звука, то їх слід розривати: *над-звичай-ний, під-жив-ляти;*

2. апостроф і м'який знак при переносі не відокремлюються від попередньої літери: *бур'-ян, кіль-це, Лук'-ян, низь-ко;*

3. одна літера не залишається в попередньому рядку й не переноситься в наступний: *ака-де-мія* (а не *а-кадемія*), *Ма-рія* (а не *Марі-я*), *олі-вець* (а не *о-лівець*). Так само не можна поділяти на частини для переносу двоскладові слова, як *або, моя, око, шия* тощо;

4. при переносі складних слів не можна залишати в кінці рядка початкову частину другої основи, якщо вона не становить складу: *багато-ступінчастий* (а не *багатос-тупінчастий*), *восьми-гранний* (а не *восьмиг-ранний*), *далеко-східний* (а не *далекос-хідний*).

Додаток 2

Пам'ятка для абітурієнта «Як писати диктант»

1. Уважно прослухайте текст диктанту.
2. Коли екзаменатор зачитуватиме кожне речення в цілому, слухайте його до кінця і не робіть ніяких записів.
3. Починайте записувати речення лише тоді, коли екзаменатор почне його читати частинами, роблячи тривалі паузи.
4. Під час записування речення більше звертайте увагу на орфографію (написання слів), але не треба забувати й про розділові знаки.
5. Під час перевірки записаного речення потрібно передусім зважати на інтонацію й особливо ретельно перевіряти поставлені розділові знаки (у цьому важливу роль відіграють паузи: ледь помітну паузу роблять у тих місцях, де треба поставити кому, а більш помітну – на місці двокрапки чи тире; явна пауза означає, що треба поставити крапку з комою).
6. Сконцентруйте свою увагу й не відволікайтеся під час написання диктанту.
7. Не «збирайте» помилки, зазираючи під час написання диктанту в роботу сусіда.

Додаток 3 ЗРАЗКИ ДИКТАНТІВ

Слідами Коліївщини

Малу-помалу наближався теплий вечір, по-літньому чарівний і духмяний. Тарас зійшов з гори навпроти греблі, перебіг через густо-зелений крутосхилий яр, яким щороку навесні збігали швидкоплинні, бурхливі струмки, і хотів було пірнути в рясний сусідський садок, але почув там зовсім не знайомі йому голоси і пішов левадою вздовж потічка, що монотонно дзюркотів поміж густолистим верб'ям. Та зненацька хлопець спіткнувся і ледь-ледь не впав. Він потер забиту ногу, схопив кущ, який, мов пан, розлігся якраз на стежці, і жбурнув його у терен попід кручею. Важкий кущ гупнув, обрушивши де-не-де порослий травою схил і неждано-негадано відкривши вхід у печеру, загадково-таємничий, звідки віяло вогкістю.

Пригнувшись і затуливши обличчя руками, Тарас пірнув у хащі колючого терну і врешті-решт добрався до печери. Хлопець поволі розчистив вхід і обережно вліз усередину. У моторошно-густій темряві він відчув: земля тут тверда. Тим часом очі поволі звикли до темряви, і Тарас побачив зліва вздовж усієї стіни зчорнілу дерев'яну лаву.

Він побіг надвір, назбиравши бадилля, заходився нашвидкуруч розпалювати вогнище. Бадилля довго жевріло і не хотіло займатися, а коли спалахнув-таки вогонь, Тарас підвів голову і побачив на лаві зітлілий темно-синій жупан і козацьку шапку. Хлопець пригадав дідові розповіді про славне козацьке повстання, від якого сколихнулася вся Україна, і присів на лаву, щоб заспокоїтись. Ось-ось, здавалось, трісне надворі хмиз, загляне вусатий козак з оселедцем на голові і питає: «А хто тут сидить у моїй печері?» Тарас прислухався, проте знадвору не досягало ні звуку; він постояв мовчки, як личить, і вийшов тихо в червоногаряче, немов скривавлене, надвечір'я.

Чарівна музика природи

Сонце давним-давно сіло в рожево-сірій туман, який ще довго стояв на обрії. Мало-помалу все навколо почала огортати щораз густіша темрява, і незабаром вогняною крапелькою замерехтіла в далечі неба вечірня зоря, а за нею, розсипаючись дедалі густіше, - цілі сузір'я, як-от: Молочний Шлях, Велика Ведмедиця, Стожари. Пройшовши по небу, тепла червнева ніч стала оволодівати і землею. Природа невідомо змінювалася з приходом ночі: небо, і стемнілий буйнотравий степ, і його мешканці, і ріка, звивиста, немов змія, - усе робилося таємничим, загадковим.

Коротка духмяно-п'янка літня ніч пролетіла на диво швидко, немовби вмить погасивши численні розсипи зірок. Я стою рано-вранці посеред розквітлого різнотрав'я сам на сам із світом і раз у раз поглядаю вдалину: ніким не розтривожений велетенський килим де-не-де тремтить, переливається, щомиті міняючи забарвлення, неначебто у ньому то по одному, то по двоє виблискують різнокольорові камінці. Червоногарячий відсвіт невидимого сонця ніби запалив крайнебо на сході – небеса ледь-ледь заголубіли.

От-от зійде сонце. Ще мить – і жовтогарячі сонячні іскри заграють на краплях роси різьбленими намистинками, що застигли на лугових квітах. І задзвенить повсюди довгождана музика нового дня, дарована нам матір'ю-природою, - бентежно-божественна симфонія українського степу.

Передчуття

Над ніжно-ліловими горами та узгір'ями, де-не-де вкритими дрімучою рослинністю, густо-зеленою, буйнолистою, стояв сліпучий сонячний ранок. Мільярди перлин мерехтіли на всьому: на лапатім листі дубів-красенів, що стояли пліч-о-пліч із соснами, на травах, на квітах, укритих вогкувато-розм'яклим мохом пнях і колодах – і випромінювали маленькі жовтогарячі сонця, розсипаючи час від часу кольорові спектри. Рясна роса була на всьому, тяжіла гронами, згинаючи стеблини трав, барвистих і духмяно-п'янкх.

Тимчасом як Григорій, сидячи на перекиненій лаві посеред подвір'я, здалеку неждано-негадано почувся ледь чутний грім. Він хутко схопився. Звук поволі переріс у справжнє ревище: скажено загриміло, заревло, аж немовбито задвигтіла земля. Потрясаючи землю, низько над густолистими кедрами заклекотали машини, не бачені тут зроду-віку.

Собаки з переляку заскавуліли і кинулися врозтіч, а найбільший сів по-вовчому на хвіст і тоскно завив. Тим часом літаки прогриміли над табором і вже летіли низько над западиною, перехиляючись то на одне крило, то на друге. Вісім велетенських невиданих тут птиць мало-помалу пливли над блакитною долиною, а під ними по верхів'ях дерев, по зеленово-синьому килимові пливло вісім великих чорних тіней, які, раз у раз зменшуючись, набували сизо-фіалкових відтінків. Літаки звернули упоперек і так само пішли низом. Приголомшений Григорій стояв посеред двору як укопаний, відчуваючи, як у грудях скажено б'ється серце, неначебто він летить у провалля. Змішане почуття тривоги мимохіть охопило його. Врешті-решт буря уляглась, а натомість росло бентежне передчуття чогось невідомого.

А ранок, справді-таки, стояв сонячний, усіяний тонкострунними променями.

Пісня дитинства

Розкинув широко руки старий вітряк, дерев'яний, зчорнілий. Стоїть зачарований, не ворухнеться. А під латані-перелатані його крила зринає молода пісня. І дзвенить там, і живе довго під солом'яним дахом прадавньої легендою, вічною людською мудрістю.

Гуснуть сутінки. Сонце вже сховалося за темним лісом, полишивши по собі гарячу жарину, котра помітно вистигала, набираючи м'якших відтінків, барв, аж доки зовсім не розтопилася в прохолоді горішнього сивого хмаровиння, зосталася лиш нетривка блідо-рожева смуга, немовби підведена рідкою зеленою аквареллю.

Почорнів вітряк, стоїть серед широкого вигону, ніби прислухаючись до чогось. Вгорі над ним стигне вечірня зоря, а із-за лісу викочується повнявий місяць. І все довкола береться легким рожево-білим туманцем. На траві займаються незліченні зорі-росинки.

Лине пісня в глибоке небо, щоб жити вічно серед людей. Микола непомітно вигулькнув із гущавини, що від церкви обступила вигін, шаснув у гурт парубків і дівчат. Ніхто, здавалося, й не помітив його, бо всі були захоплені піснею.

У колі, як завжди, стояв скрипаль. Заплющивши очі, водив смичком. І здавалося йому: нічого нема милішого на цьому білому світі, як скрипка й пісня.

Микола зачаровано стежить за лицем скрипаля: який він славний цієї миті! То хмарніє раптом, то ясніє, і тоді з-під пальців струмує радість, і все стає також ясным та радісним довкола: збуджено-усміхнені обличчя парубків та дівчат, заклично-блискучий місяць, навіть, здається, старий вітряк натужно зарипів, ворухнувши темними крилами.

І в серці Миколи живе пісня, весела, із дзвінками переливами-променями, сумовито-протяжна, задумлива, тиха, як цей вечір зі стиглою вечірньою зорею та повним місяцем над зосереджено-уважним темним

вітряком. На тлі вечорового неба вітряк, наче невідомий велет-музика, розкинув руки і застиг на найвищій ноті.

Прощання

Остап скочив у човен, і Соломія відіпхнулася веслом від берега. Човен плавно загойдався на волі, а далі тихо й рівно посунув по воді над зорями, що тремтіли на дні блакитної безодні. Було б зовсім тихо, коли б не пекельний хор, у якому жаби, здавалось, намагались перекричати одна одну.

Чорний панський гай мало-помалу відсувався назад, закутуючись молочно-білими пасмами туману. Нарешті човен вдарився об берег, і Остап, вискочивши на траву, легким рухом закинув на плечі сакви і незабаром зник у чагарнику, а на човні, як загадково-велетенська чавунна постать, іще довго стояла Соломія.

Остап ішов навпростець, минаючи вузькі, криві стежки, протоптані товаром і пастухами. Йому був добре знайомий і цей чагарник із обгризеними худобою кущами, й далека околиця, що розливалась невиразними контурами серед нічної темряви. Невиразною чорною плямою лежало сонне село у видолинку, і тільки в корчмі ясно світилось одиноке віконце й приковувало до себе Остапів погляд. Це одиноке світло серед сонного села було немовби ниткою, що зв'язувала його з батьківщиною, з усім близьким. Але за хвилину віконце згасло, і Остап відчув, як разом зі зниклим світлом у його серці щось урвалось.

Чи то під впливом прощання й Соломіїних сліз, чи внаслідок реакції по пережитих турботах його огорнув жаль, що стис за серце. Якесь струнка сердечна бренькнула, зачеплена тим жалем, а з чагарів та нив натовпом знялись давні згадки дитинства, неясні, невиразні, які пригортали серце до землі, котру він покидав тепер, може, навіки. Кожен кущик, горбок, долинка, кожна стежечка все це було йому знайоме, промовляло до нього.

Остап вийшов на шлях і озирнувся: віддалік виднівся на шляху одинокий подорожній, який, прискорюючи ходу, махав до нього рукою, бажаючи, очевидно, спинити його.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Глазова О.П. Українська орфографія: Навч. посібник. / О.П.Глазова – Харків: Веста: Вид-во «Ранок» - 2005. – 384с.
2. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навч. посібник. / Г.О.Козачук. – К.: Вища шк., 2006. – 287с.
3. Фурдуй М.І. Українська мова. Практикум з правопису: Навч. посібник. / М.І. Фурдуй. – К.: Либідь, 2003. – 272 с.
4. Чукіна В.Ф., Почтаренко О.М., Почтаренко Г.С. Український правопис в таблицях і схемах: навчальне видання. / В.Ф.Чукіна. – К.: Логос, 2005. – 176 с.
5. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. / І.П.Ющук. – К.: Освіта, 2002. – 254с.
6. Ющук І.П. Українська мова: Підручник. / І.П.Ющук. – К.: Либідь, 2003. – 640 с.

